

Tallinna 8. keskkooli abiturientid tunnistavad, et räägivad õpetajate kuuldes hoopis teist keelt, kui omavahel olles.

MARKO MUMM

Ingliskeelsed väljendid trügivad koolinoorte igapäevakeelde

Abituriendid peavad presidendi keelepuhastuspüüdu tagurlikuks

KRISTEL KIRSS

Koolinoorte kõnekeel on pungil ingliskeelsetest fraasidest, filmides kõlanud roppustest ning telerist kuulnud reklaamlauasetest. Peale selle on igal sõpruskonnal oma keel, millest teised ei pruugigi aru saada.

President Lennart Meri emakeele puhastamise üleskutset peavad vabameelsed noored tagurlikuks. "Presidendi kampaania on minu meelest mõttetu püüdlus," tõdeb Tallinna 8. keskkooli abiturient Imre Malva. "Keele areng on isetoimiv protsess."

Õpetajad pole slängist priid

Imre klassikaaslaste sõnul erineb õpilaste kõnekeel koolis õpetatavast emakeelest. "Sõpradega räägime hoopis teistmoodi kui koolis," tõdeb Helen Pohla. "Omavahel räägitakse palju vabamalt," lisab Erich Erm.

Samas tõdevad noored, et ka õpetajad eksivad vahel emakeele reeglite vastu. Noormehed on tähelda-

nud, et mõni pedagoog kasutab slängi selleks, et tundi huvitavamaks muuta. Tütarlapsed nendivad jällegi, et õpetajad rikastavad endalegi märkamatuks kõnekeelt võõrkeelsete väljenditega. Näiteks sõna "okey" kasutamine on ühtviisi tavaline nii õpilaste kui ka õpetajate hulgas.

Maris Põldveeri sõnul kasutatakse õpilaste seas kõige sagedamini ingliskeelseid termineid, näiteks filmide ümberjutustamisel märulifilmide sõnavara. Neidude hinnangul esineb ingliskeelset ropendamist kõige rohkem 6.-7. klassi õpilaste hulgas. "Nad vist arvavad, et see on õudselt popp," ütleb Maris.

Kadrioru Saksa gümnaasiumi emakeele õpetaja Elle Veigeli hinnangul räägivad õpilased tunnis korrektselt, kuid kirjutavad halvasti. Ta on näinud kirjutisi, mille lausetest ei saa enne aru, kui õpilane need ringi tõlgib. "Õpilastes on kadunud kirjakeele tunnetus, sest nad loevad vähe," tõdeb ta.

Veigeli sõnul tungivad ka släng ja rumalad sõnad jõuliselt kirjanditesse. "Õpilased ei saa näiteks aru,

miks ei sobi öelda "jõi end täis"," ütleb ta. "Siis peab pikalt selgitama, et see on vulgaarne."

Sama kooli emakeeleõpetaja Ants Paikre sõnul võib kool lapse keelekasutust harida kui palju tahes, aga kui elu on ümberringi täis hoopis teistsugust keelt, ei anna õpetamine tulemust.

Emakeel paneb irvitama

Paikre sõnul on inglise keele peale tung nõnda suur, et õpilased ei tea vahel täiesti tavalisi emakeele sõnu ning mõni eesti sõna paneb neid lausa irvitama.

Murdeid õpetanud ja slängi uurinud Tallinna Pedagoogikaülikooli õppejõu Eevi Roosi sõnul on igal eal oma keel. Rossi hinnangul släng kõnekeelt ei riku. "Slängi tekkimise põhijoon on mäng, släng on looming ja seda ei peaks muust kõnekeelest müüriaga eraldama," tõdeb Ross. "Släng on igas noortegrupis oma ja liidab kõnelejaksonda. Kuid kool peab andma oskuse valida, kus millist keelt kasutada."

Kõige moekam släng

mullikas – kena, moodne tütarlaps
rullnukk – nokamütsiga BMW omanik
polt – tugeva kehaehitusega üle 20-aastane mees
klemm – kummalise ja veidra käitumisega silma paistnud noormees
kapp – jöhker jõumees
käli – meessoost isik. Kas heas või halvas tähenduses, sõltub eessõnast
beibe – kaunis tütarlaps
päti-proua – ilus tüdruk, tähendus sõltub hääletoonist
Leida – naine
homer – nõrgamõistuslik
mäh – mis
präägu – praegu
tatti panema – suudlema
tshekkima – kaunist tütarlast nähes temaga pilke vahetama
tinti panema – alkoholi tarvitama

triipu tõmbama – narkootikumide kasutamine
viies ratas keele all – narkotaveti tarvitamine
mine arene kusagil – mine ja lüst ära
hammustama – tagant kiirustava auto eest kiirust lisades minema sõitma
tallama – kõndima, minema sõitma. Samuti kasutatakse sõna ka kellelegi helistamise kohta
Laksutama – autoga eest ära sõitma
yoke, hea yoke – mõnus nali
karp lahti – väljendab imestust või suu ammuli vahtijat
lähme tuhla tegema – suitsu tegema
lambilt – öeldakse siis, kui keegi midagi ootamatult või kohalt teatab
sakki ube – käsklus vait olemiseks, eemaldumiseks